

Oslo, 8. mai 2025

Stortingets energi- og miljøkomité

NY KLIMAMELDING OG ENDRINGER I KLIMALOVEN

Vi takker for anledningen til å kommentere de tre klimasakene. Det viktigste budskapet er at Stortinget må videreføre et delmål for reduksjon av innenlandske utslipp.

Norges klimamål

Naturvernforbundet ber Stortinget:

- skjerpe hovedmålet for 2035 til å innebære en reduksjon på minimum 80 prosent sett i forhold til 1990-nivå, i tråd med Miljødirektoratets anbefaling
- innføre et delmål for reduksjon av innenlandske utslipp på minimum 60 prosent i forhold til 1990-nivå, i tråd med Miljødirektoratets anbefaling
- presisere at det er kun EUs kvotesystem som kan brukes som fleksibel mekanisme for å innfri Norges hovedmål
- legge inn et krav om utslippsbudsjett som tilsvarer en lineær reduksjon fra 2025 til målåret
- legge inn en forpliktelse i klimaloven om å bevare og styrke naturlig karbonlagring til lands og til havs og be regjeringen utrede et mål for skog- og arealsektoren og havområder som ikke regnes inn i hovedmålet
- gi regjeringen et oppdrag om å utrede et ambisiøst og separat mål for utslippsreduksjoner i utlandet relatert til norsk forbruk
- fastsette en ambisjon for norsk finansiering av klimatiltak i utlandet samt vedta at Statens pensjonsfond utland avkarboniseres

Det er viktig at Norge forplikter seg til å kutte utslipp i tråd med det som trengs for at Parisavtalens mål skal innfris. Miljødirektoratet har anbefalt et mål om å redusere med minimum 80 prosent fra 1990 til 2035. Naturvernforbundet ber Stortinget lytte til dette og skjerpe hovedmålet.

Regjeringen har fått mye kritikk for å ikke videreføre et delmål for innenlandske (også kalt territorielle) utslipp. Naturvernforbundet mener at et delmål for utslippskutt på hjemmebane skaper tydelige rammer som er enkle å forstå, i tillegg til at det fremmer nødvendig omstilling i egen økonomi. Vi ber Stortinget innføre et delmål for innenlandske utslipp på 60 prosent fra 1990 til 2035, i tråd med Miljødirektoratets anbefaling.

Naturvernforbundet mener at bruken av fleksible mekanismer for å innfri hovedmålet må begrenses til EUs kvotesystem (EU ETS). Stortinget må presisere dette. Det vil bety at kjøp av andre typer kvoter på verdensmarkedet i tråd med Parisavtalens artikkel 6 ikke skal være tillatt for å innfri hovedmålet. Slike andre kvoter har en usikker klimaeffekt.

Bruken av EUs kvotesystem i Norge bør primært reserveres utslipp fra aktiviteter som skal trappes ned eller fases ut på sikt. Her vil noen typer utslippsreducerende tiltak, som bruk av kraft fra land til å elektrifisere petroleumssektoren, kunne skape mer skade enn nytte på lang sikt. Da vil bruk av EUs kvotesystem i en overgangsfase være bedre. Vi ber Stortinget presisere at samarbeidet med EU i klimapolitikken må fortsette.

Reduksjon av utslipp må skje kontinuerlig. Tidlige utslippskutt har en større positiv effekt for klimaet enn kutt som kommer seint. Det er derfor nødvendig med et utslippsbudsjett. Dette bør ta utgangspunkt i en lineær utslippsreduksjon fra 2025 og fram til målåret. En reduksjon på 80 prosent i hovedmålet og 60 prosent i et delmål for innenlandske utslipp fram til 2035, sett i forhold til 1990-nivå, vil kreve årlige utslippsreduksjoner på henholdsvis 3,2 og 2,3 millioner tonn CO_{2e}. Klimaloven må få en egen bestemmelse om utslippsbudsjett.

Regjeringen foreslår å videreføre dagens praksis med å regne inn addisjonelle utslippsendringer i skog- og arealsektoren i hovedmålet. Vi er kritiske til dette. Utslipp og opptak av CO₂ i jord og vegetasjon er av en annen karakter enn ved forbrenning av fossil energi. Miljødirektoratet anbefaler et separat mål, blant annet fordi hovedmålet da blir mer transparent og forutsigbart. Regjeringen må gis i oppdrag å utrede et separat mål for skog- og arealsektoren og havområder som ikke regnes inn i hovedmålet, der natur- og klimahensyn ses i en sammenheng. Et slikt mål må følges av et regnskap med separate tall for utslipp og opptak fra aktivitetene i sektorene. Samtidig må klimaloven inneholde en forpliktelse om at Norge skal bevare og styrke naturlig karbonlagring til lands og til havs.

Det er bra at regjeringen vil utrede et mål for reduserte utslipp fra irreversible arealbruksendringer. Regjeringen vil også arbeide med å fastsette et langsiktig klimamål for såkalt forvaltet skog og vektlegge treplanting som et tiltak for å oppnå økte opptak på lengre sikt. Vi vil understreke at det er flere skogforvaltningstiltak som kan ha betydelige negative konsekvenser for naturmangfoldet og ikke nødvendigvis gi oss robuste skoger som tåler et varmere klima. Hogstomfang og -metoder må bli en viktig del av diskusjonen. [Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet](#) slår fast at lengre omløpstider i skogbruket vil være til fordel for både natur og klima. Vi ber om at det utredes virkemidler som fremmer dette samt skånsomme driftsmetoder i skogbruket. Vi minner samtidig om at bevaring av naturlige skoger er viktig i arbeidet for å ta vare på naturlige karbonlagre, og at [bunntåling gir svært høye klimagassutslipp](#) og må vies stor oppmerksomhet.

Befolkningen bidrar med store klimagassutslipp i utlandet som ikke regnes med i Norges utslippsregnskap, i hovedsak fra importerte varer, men også fra internasjonal transport. Miljødirektoratet har publisert estimater over Norges forbruksbaserte utslipp. For å få insentiver til en politikk som bidrar til utslippskutt, ber vi om at regjeringen får i oppdrag å utrede et ambisiøst mål for reduksjon av forbruksbaserte utslipp som oppstår i utlandet.

Som et rikt og ressurssterkt land har Norge et ekstra ansvar for å kutte klimagassutslipp globalt. Dette må ikke skje som en kompensasjon for utslipp i Norge, men som et supplement. Regjeringen må derfor få i oppdrag å utrede et ambisiøst mål for norsk finansiering av utslippsreduksjoner globalt, i tråd med Norges rettferdige ansvar basert på historiske utslipp og økonomisk kapasitet. Videre har Statens pensjonsfond utland stor makt til å påvirke klimaarbeidet globalt. Stortinget må derfor vedta at dette fondet avkarboniseres.

Klimatiltak og -virkemidler

Klimameldingen peker på viktige prinsipper for samfunnsutvikling og -planlegging, som UFF-rammeverket (unngå – flytte – forbedre). Det er også bra at regjeringen vil styrke kommunenes rolle i klimaarbeidet.

Tidslinjene for utfasing av bruk av fossil energi fram mot 2050 er et forsøk på å vise noen sentrale sammenhenger, men meldingen er ellers svak på konkrete tiltak og virkemidler. Vi ber Stortinget presisere at det årlige dokumentet Klimastatus og -plan må inneholde en troverdig handlingsplan med konkrete delmål (blant annet om trafikkreduksjon og kosthold), tiltak og virkemidler som gjør at Norges klimamål blir innfridd. Med et tydelig klimabudsjett blir det lettere å evaluere hvordan vi ligger an.

Ett virkemiddel skiller seg ut i forhold til andre, og det er CO₂-avgiften. Naturvernforbundet mener det er uheldig at klimameldingen ikke varsler noen ytterligere opptrapping av denne viktige avgiften. Vi ber Stortinget presisere at CO₂-avgiften skal trappes gradvis opp til 3400 kroner/tonn (i dagens kroneverdi) innen 2035, uten en reduksjon av andre miljørelaterte avgifter som veibruksavgiften og flypassasjeravgiften. Isteden må andre former for kompensasjon utredes, for eksempel at alle innbyggere får tilbakebetalt et flatt beløp.

Det er bra at klimameldingen tar inn over seg flere av anbefalingene fra det regjeringsoppnevnte Klimautvalget 2050. Men det er skuffende at regjeringen ikke vil følge opp forslaget om at det må utarbeides en strategi for sluttfasen av norsk petroleumsvirksomhet, som legges fram for Stortinget så raskt som mulig. En slik plan er viktig for å oppnå en styrt overgang fra fossil energi til fornybare løsninger i tråd med at verden innfrir Parisavtalen og på en måte som sikrer omstilling av norske virksomheter og arbeidstakere. Naturvernforbundet ber Stortinget presisere at en slik strategi for sluttfasen må utarbeides, og at det i påvente av denne ikke gis ytterligere tillatelser til leting, utvinning eller anlegg og drift, slik Klimautvalget 2050 tilrår.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Truls Gulowsen
leder